

LÁZEŇSKÁ LÉČBA UROLOGICKÝCH PACIENTŮ

Dagmar Lengálová

Urologické oddělení, Nemocnice Znojmo

V České republice probíhá lázeňská léčba nemocných u nefrologických a urologických indikací v Mariánských Lázních, ve specializované léčebně pro nefrourologické pacienty – Léčebně Svoboda.

Od roku 1962 je v Mariánských Lázních dětský léčebný ústav Miramonte, který soustřeďuje dětské pacienty s litiázou. Péči o dorost soustřeďuje Léčebna Neapol. Menší počet dětí je léčen v Lázních Bludov.

Lázeňská léčba, jak se tradičně provádí v řadě evropských specializovaných míst, je součástí dlouhodobého programu terapie a metafylaxe urologických onemocnění. Těžiště léčby spočívá v pitné kúře minerálních vod, ve fyzikálních procedurách často s teplymi koupelemi nebo zábaly, dále v pohybové léčbě, v dietě a v neposlední míře i ve zdravotnické výchově.

Lázeňskou péči, včetně určení stupně naléhavosti, poskytovanou jako nezbytnou součást léčebného procesu, doporučuje pojištěnci ošetřující či odborný lékař. Návrh na lázeňskou péči podává na tiskopisu příslušné zdravotní pojišťovně podle místa bydliště. Tam návrh lázeňské péče posoudí revizní lékař, který zhodnotí, zda jsou dodrženy podmínky dané zákonem a kritéria dle indikačního seznamu pro lázeňskou péči o dospělé, děti a dorost.

Lázeňská péče je poskytována jako komplexní či příspěvková, trvá 21 nebo 28 dnů.

Komplexní léčbu hradí příslušná zdravotní pojišťovna včetně dopravy do lázní v předem dohodnutých mezích. Jde například o ubytování v určité kategorii pokojů. Pokud má nemocný zájem o nadstandardní služby, např. televizi na pokoji nebo jednolůžkový pokoj, musí si rozdíl doplatit. Pracovní neschopnost, pokud ji nemocný již nemá s sebou, mu vystaví léčebna. Po obdržení schváleného návrhu je léčebna povinna podle stupně naléhavosti

povolat pacienta k nástupu k léčbě do jednoho až třech měsíců od vystavení návrhu. Děti a dorost do 18 let musí nastoupit lázeňskou léčbu nejpozději do 6 měsíců.

Příspěvková léčba – u této formy hradí zdravotní pojišťovna pouze léčbu. Nemocný si hradí dopravu, ubytování a stravování. Zde je léčebna povinna předvolat pacienta do půl roku od vystavení návrhu. Pacient si volí léčebnu a tuto sám kontaktuje. Dále si volí termín nástupu a kategorii ubytování.

Nemocný si může rovněž celou léčbu platit sám. Pak není třeba vyplňovat lázeňský návrh, stačí běžné doporučení, nebo zpráva lékaře, z níž vyplývá o jaké onemocnění jde. Žádost se zasílá přímo do léčebny, která s nemocným dojedná nástup k léčbě i způsob platby.

K lázeňské léčbě jsou doporučováni urologičtí pacienti podle indikačního seznamu, ve kterém jsou uvedeny tyto základní nemoci ledvin a močových cest. Netuberkulózní záněty močových cest, chronická pyelonefritida v solitární ledvině, polycystické ledviny, nefrolitiáza, nefrokalcinóza bilaterálně, stavy po operacích ledvin a močových cest včetně endovezikálních výkonů, stavy po LERV, PEK, URS (do šesti měsíců po operaci jde vždy o léčbu komplexní), dále resekce hrdla močového měchýře a stavy po prostatektomii. Prostatitida, prostatovezikulitida, chronická uretritida, vždy jde o léčbu příspěvkovou. Novou indikací jsou stavy po transplantaci ledviny, při stabilizované funkci štěpu. Léčba je vždy komplexní, nutný je návrh nefrologa. Zvláštní kategorií jsou onkologická onemocnění po ukončení komplexní léčby, je-li nemocný bez známek recidivy nádoru. Komplexní lázeňská léčba je možná na návrh onkologa. Jde například o nemocné po nefrektomii pro tumor, nemocné s nádory močového měchýře a prostaty. Výhodou je, že v této skupině lze

poskytnout lázeňskou léčbu do 24 měsíců od ukončení protinádorové terapie.

Lékař, který odesílá urologického pacienta do lázeňského zařízení, je povinen zajistit požadovanou laboratorní a rtg vyšetření, při zánětlivých onemocněních též mikrobiologické vyšetření moče včetně stanovení citlivosti na antibiotika a chemoterapeutika. Pokud je možné, též chemický rozbor konkrementu. U pacientů starších 70 let je nutné celkové interní vyšetření.

K vlastním lázeňským léčebným prostředkům patří účinky lázeňského prostředí a jeho podnebí, pitné kúry minerálních vod a koupele. Lázeňské léčebné prostředky se individuálně kombinují podle základní nemoci, podle jejich komplikací a podle celkové kondice nemocného tak, aby jejich účinek byl optimální. Proto také odborný ráz lázeňského místa neurčují jen přírodní zdroje, ale i specializovaní pracovníci a speciálně vybavené léčebné ústavy. Zvláštní postavení v lázeňské léčbě urologických onemocnění mají minerální vody užívané k pitným kúram. Účelem pitné kúry přímo u pramenů je soustavné zvýšení diurézy, ovlivnění chemické reakce moči, hlavně její alkalizace. Jiným účinkem pitné kúry je protizánětlivé působení aniontů, volného kyslíčnicku uhličitého a různých stopových prvků, ovlivnění střevní činnosti, což je důležité hlavně při chronických zánětech močových cest. Z ostatních léčebných lázeňských prostředků je třeba zdůraznit dobré účinky procedur prohřívajících malou pánev hlavně při chronické prostatitidě či cystitidě.

Lázeňská léčba, neboli balneoterapie, je v léčebném plánu urologických chorob rovnocenným partnerem ostatním urologickým léčebným způsobům, to znamená, že není východiskem z nouze, ale má své přesné indikace.